

עודפים: איך עובד הסכם עודפים

אריה לייב תורן · 8 באוקטובר 2026

מדריך קצר לקראת 27 באוקטובר: מה ההסכמים עושים, מה הם לא עושים, ולמה סירוב לחתום הופך לחדשות.

מאת אריה לייב תורן

ביום שלישי, 6 באוקטובר 2026, הודיע הליכוד שחתם על הסכם עודפים עם הציונות הדתית של בצלאל סמוטריץ', הרצה יחד עם זהות של משה פייגלין. עוצמה יהודית אמרה שהליכוד סירב לחתום איתה, וטענה שהסירוב הוא חלק מניסיון להחליש אותה ולהשאיר את איתמר בן גביר מחוץ לממשלת אחדות שלדבריה הליכוד מתכנן עם גדי איזנקוט. האם יש בסיס לטענה הזאת? בינתיים זו טענה של צד אחד. בצד השני של המפה חתמה "ישר" עם הדמוקרטים, ו"ביחד" של נפתלי בנט עם ישראל ביתנו. אז מה ההסכמים האלה עושים בפועל?

שלב ראשון: אחוז החסימה

רק רשימות שזכו לפחות ב-3.25% מהקולות הכשרים משתתפות בחלוקת 120 המושבים (חוק הבחירות לכנסת, סעיף 81(א)). קולות לרשימות שמתחת לקו אינם נספרים לשום מושב.

שלב שני: מושבים שלמים

הקולות הכשרים של כל הרשימות שעברו את החסימה מחולקים ב-120. התוצאה היא "מחיר" של מושב אחד, המודד. כל רשימה מקבלת מושבים שלמים כמספר שקולותיה יכולים "לקנות" (סעיף 81(ב)-(ג)). מכיוון שהחילוק כמעט אף פעם אינו מדויק, נשארים כמה מושבים עודפים.

שלב שלישי: המושבים העודפים

המושבים הנותרים מחולקים אחד אחד בשיטת באדר-עופר. לכל רשימה מחלקים את קולותיה במספר המושבים שכבר זכתה בהם ועוד אחד. הרשימה שהמנה שלה הגבוהה ביותר זוכה במושב הבא, והחישוב חוזר עד שכל 120 המושבים מתמלאים (סעיף 81(ד)). השיטה מיטיבה עם רשימות גדולות.

כאן נכנס ההסכם

שתי רשימות שחתמו על הסכם עודפים נחשבות לרשימה אחת בשלב השלישי: קולותיהן מתחברים, וכך גם מושביהן (סעיף 82(א)). לרשימה משותפת גדולה יותר יש סיכוי טוב יותר לזכות באחד המושבים העודפים. אם הצמד זוכה בו, המושבים מתחלקים בין השתיים באותה שיטה (סעיף 82(ב)), כך שהמושב הנוסף הולך לשותפה שהטענה שלה לפי הנוסחה חזקה יותר – לרוב הגדולה מביניהן.

שלושה כללים שכדאי להכיר

- **שותף אחד בלבד.** רשימה יכולה להתקשר ברשימה אחת אחרת, לא יותר (סעיף 67(א)).
- **שתייהן חייבות לעבור את הקו.** ההסכם תקף רק אם כל רשימה עוברת 3.25% בכוחות עצמה (סעיף 82(א)). אם אחת נופלת, קולותיה הולכים לאיבוד וההסכם אינו עושה דבר.

- **מועד אחרון.** נציגי שתי הרשימות צריכים להגיש לוועדת הבחירות המרכזית הודעה חתומה לא יאוחר מהיום ה־11 שלפני יום הבחירות (סעיף 67(ב)). הפעם זה 16 באוקטובר 2026. הוועדה מפרסמת אחר כך את ההסכמים.

מה ההסכם לא עושה

הסכם עודפים אינו מאחד מפלגות, אינו מכניס איש לרשימה של מפלגה אחרת ואינו מחייב איש לקואליציה. לכל היותר הוא מזיז מושב אחד. אבל במרוץ צמוד, מושב אחד יכול להכריע איזה גוש מגיע ל־61. לכן רוב המפלגות חותמות, לכן סירוב נקרא כמסר פוליטי, ולכן עוצמה יהודית קראה כך את בחירת הליכוד.

מה זה אומר לפתק שלכם

הקול שלכם הולך לרשימה שבחרתם. רק בשלב האחרון של החשבון, ורק אם שתי השותפות עוברות את החסימה, הסכם יכול להפוך את הקולות העודפים של הרשימה שלכם למושב של השותפה, או את עודפי השותפה למושב של הרשימה שלכם. כדאי לדעת עם מי המפלגה שלכם חתמה לפני שאתם מצביעים.

עוד מכתיבתי: aryehleibtoren.com

Prepared in deep partnership and cooperation with Grok and xAI

כל הכבוד לריבוננו של עולם · הטעויות שלי.